

***Talvani Ungmaktikgutit Katimudjutikhunik Havakhiklutik piyukhunik
Tuhuktuukhunik ilidjuhikgiyukhainik Titikgakhimayut Naunaitkutait
Havauhinik Malikgakhainik (2018)***

Nunangut (NSA) talvanilu Taryumi Hilaryuami (atautimi taiyauvuktunik nunangut¹) hivumuknikmun ungiktauyukhunik nalikmut havakuivuktunik havakhautinik angiktauvuktunitlu. Tapkuat NIRB havagivuktukhait tuutkikhailutik pilingnik naunaitkutakhunik, hvaukhifakpaktukhunik havagiyaulutik havakhiniklu Nunavutmi Nunainik Nunangut talvani uukakhimayut malikgakhainik Makpirgaak 12 talvani *Nunavut Angiktauvuktunik* uiwuak 86 talvunga 114 uvungalu *NuPPAA*. Tapkuat NIRB ikayukpagait tamungnik Inuit Qaujimajatuqangit imalu kauhimublugit ilinguktikginaitumiklu nirgitit hilamiutaayuniklu havagiblugit naunaiyainikmun imalu atukgumayunik pinaktuukhunik naunaitkutanik hila havagiblugit² tahapkunani inukatigiknikmun-havakatigiknikmun tuutkikhuktauyukhunik havakhautit havakuivuktunik Kavamainut kanukgitunit havakhautit pinaktuukhunik havakviuyukhunik talvunakuklugit kanukgitunik kanukgiyuniklu kayakgivuktukhunik, munakgivuktukhunik naliak havagilugit naahugiyauvuktunik tuutkikhuktauvuktunit.

Ikumanuhuakhutik Havauhinit Uiuwak 12.8.2 talvani *Nunavut Angiktauvuktunik*, tapkuat NIRB piumagumik, ingmiguaklutik havaklutik, naliak uuktutikhunik talvunakuklutik Nunaini Inuit Katimayit, naliak tamna uuktuktuuk, aulaktikgutikhunik, havauhinik atukluakgumayuk kanukgitunik kanukgidjutivuktunik havauhinit atuklugit aah NIRB Havakhautit Naunaitkutak Atugakhunut Nungudjutilinik Ubluinik Atuknianut tuniyauvuktunik pilgumikpaktunik angiktauvuktunik havakhautit. Tahapkuat uuktutit tuutkikhuktauvuktunik talvunakukhimayunik havukhifaklutik nalikmuut hivunikgiknaktumik imalu nalautakgutauvuktunik lidjuhinit nalautakhugit naunaitkutait alungukpaktuniklu ilidjuhinit havakhautinit. Pigumik alunguktikpaktunit aulaktikgumik, pilutik tuutkikhakuigumiklu pilgumiktunit tuutkikhuktaungitunit, tuutkiitunik, tapkuat NIRB havakuihunguyuut uuktutinik Uiuaganik tahapkunani ilidjuhinik Tuutkikhaiyit Naunaitkutait havauhinit ilidjuhinit alungukpaktunik.

Maliklugit iniktigutauvuktunik Katimayit tuutkikhukpagainik, tapkuat Katimayit havagivukgait-huli havagiblugit havakhautit tahapkunani tuutkikhuktaulgumikpaktuniklu Katimayinit ungiktauvuktunik aulaktikgutikhuniklu.

Tapkuatlu NIRB havufakpagait hilamiutanik nirgititigutlu tamutkiumayumik, aklingnaktunik takuvuktunik inungni kablunaat ilingaktigivuktunik atuktunik nunaanik ayuuknaugivugatuut kihimi ilihimayuguut ilinguktikgutait tamukpianginik. Havauhinit ilidjuhinitlu, havagiblugit ihuikgutait tuutkikgutait havakhautit ipiknakpiaktunik atadjutait (VC) tapkuat ihumulimaituut ihuumagiyauvuktut ilinguktikgutilimaitunik, kihimi ihuumagiyauvuktut ipiknakpiaktut imalu “kauhimavukgaitli ... havakhimayunik ilauhimayunik atugakhut” atuktautaktut ipikgiyaulutik.³

¹ Kanukgiliuktilugit tapkuat *NuPPAA* tuutkikhaiyut huli naayugukhanik, kilamiukgutinautumik nalikmuut havukhimayunit nuumiktikttauvuktunik uuktutikhunik NIRB kauhimayaulaktunik talvunakukhimayunik Nunavutmi Nunainik Nunangut havakuivuktunik malikgakhuniklu.

² Havaguiblugit uukauhik taiguakgukhunik atukhugit *Nunavut Angiktauvuktunik* talvani *NuPPAA* havauhinik “hilamiutanik ilinguktikgutaitlu,” havauhinit nakukgutauyukhunik naunaitumik naunaitunik nuumiktikttauvuktunit tapkuat NIRB kauhimublugu atukhugit tamna uukauhik “hilamiutanik nirgit” havagiyaugangumik tuutkigiyauvuktunik hilamiutanik nirgitlu hulilukakviuvuktunik ungunahuakvit atadjutait hilagiyunik.

³ Ehrlich, A. (2021). Katitikhimayunik Tuutkikhaiyit: Atukhutik Atukgakhuk Ihuumagiblugit Havakhautit-nalautakgutauvuktut Tuutkikhukhuugit. *Tuutkikhaiyit Tuutkikhukhimayut Havakhautit Uuktutikhut*. 1-17.

Tapkuat Katimayit ihuumagiyainik havagivuktukhainik hilamiutanik nirgitinik, aulakvinik, inuit ingilgayanginiklu, inukhikgingnaktumik, imalu pitkuhik atuktauvuktukhuk ilidjuhinik pitkuhiktukpaktuk atadjutait. Havagilugit aah tamutkiumayumik takupblugit atadjutait Hilaryuami, ilaувuktuk ayuuknakhivuktukilaani atadjutait-inukatigiknikmut akungainik ungniiknikaktunik imalu una-anikniituk atadjutait kanuklu atuktauvuktunik huli hilaryuami, ilaувuktunik inukatigikpaktunik, pitkuhiktukpaktuk, inuhikgingnaktumik havauhinitlu inuit katimukumik humi. Atadjutait talvani Hilaryuami ilaуyuniklu:

- (a) nuna, imak kiluk angniiknik, ilauhimayunik tamutkiumayunik havakhikpaktuukhunik hila aniikniklu;
- (b) uumayunik tumainik hilamiutanik-nirgitit imakmiutanik, ilauhimayunik nauvuktunik nuna, nirgitit, inukatigikpaktuniklu;
- (c) tahapkunani inukatigikpaktunik, havaghailiukpaktunik talvunalu pitkuhik atuktauvuktunik inuhikgiblugu naliak nunalingni ikayukatigikpaliayungnaiktunik kauhimuvuktainik naunaitunik uvani (a) talvanilu (b);
- (d) tamna atadjutivuliavuktuk ilidjuhinit atukhugit ilaувuktunik atadjutait naunaitkutakgiblugit uvani (a), (b) talvanilu (c).

Ungmaktigutit Nalikmut Uukakgiyaуyunik

Havktunik huli tapkuat NIRB naunaitkuhiuktuut talvanitunik ungmaiktigutit aulaktikgutikhunik ammigiblugit uukakgiyaуvuktunik talvuna kakugu ukkaggiyaуyukhunik, kauhimayaуvuktunik humi nuutanik tukihigiarutinik ilauhimayunik aah/naliak humi panaarit ihuuigiyunik humik, tamna uukakgiyaуlimainaugiyaat pilimainauguyaat naunaktuk. Talvani tapkuat NIRB tunihigumik aah *Havaghifakpaktunik Titikgakhimayunik* Havauhinik Malikgakhainik uukalukgumagumik uvani 2023, tapkuat NIRB pilutik ikayutaуyukhunik NIRB kiudjutinik uukalautigiyaуvuktunik havukhifakpaktunik tuniyaуvuktunik uvani 2018 *Titikgakhimayut* Naunaitkutait Havauhinik Malikgakhainik tuutkikhaiyit titikgakhimayunik. Uiuuat naunaiyukhimayut tuutkukhimayunik ilidjuhinit havauhinit tahapkunani inikhimayut havauhinit talvani havauhit alungayuutauk uvani Havauhinik Malikgakhainik. Tapkuat NIRB havauhinik kakugu piumayunik havakpaktunik huli aulaktikgutikhunik ilaуyukhunik malikgakhainik makpiraliukhimayunik uuktutikhunik panaarinit havakatigivuktainik Inuit Qaujimajatuqangit talvunalu inukatigiknikmun-havakatigiknikmun tuutkikhaiyit tuutkikhuktauvuktunik.

Mamitikvikhumik tahapkunani Inuit Qaujimajatuqangit talvunalu Inukatigiknikmun Pitiakutigiknikmun

Tapkuat NIRB kuyagivugainik uupalungaikhimavuktunik Inungnuut Qaujimajatuqangit, Inuit Kauhimayutukungit Atukpagainik, talvunalu Nunalingni Kauhimayutukunik Atuktauvuktunik Huli havagigufuuklugit naunaitkusaliknik havagilugit pирgumiyauvuktunik havauhinit kinayunik naunaitkusaliknik havagilugit pihimayunik atadjutihimayunik tukihigiarutinik, kihimi naahugiyunik Uuktuktunik havagiyukhainik ilidjuhinik pinaktukhunik uuktutikhunik kanukgitunik kauhimayaуutukainiklu havauhinit tuutkikhaiyit tuutkikhuktauvuktunik, talvanilu ilidjuhinik kauhimayaуvuktunik avaakukgutaуvuktunik havauhinit aulaktikgutikhunik havakhautinik tamnalu Havauhinik. Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik huli havagihimakhugit:

- Inuit Qaujimajatuqangit havauhinik kanuk pihimakhutik Inuit havagiblugu nakuatuut havagiblugu ikuyuituut.^{4,5} Inuit Qaujimajatuqangit havauhinit pihimayunik tukihigiarutunik atuktauvuktunik akligiya uvuktunik tamainik inuuvuktunik inuhikgingnaktumiklu.
- Tapkuat NIRB puigulimaitait havaktungniktunik Itkilgit I nuitlu Kauhima tuutukainik Pitkuhiktukpaktunik Nunalingni avaakugtauvuktunik pilukivuktunik linguktigutait Inungni Itkilginilu nunalingnilu hilatainik talvani NSA.
- Inuit pilutik havakatigikpaliktuukhunuk tamukpianginik havauhnit aulaktikgutainit (ilauyukhunuk havakhautit pangnutauyunik pilugit iliktikguutait, hungnaya uyukhunuk, havakviuyukhunuk, imalu hivuagut-uumiktigumik) tahapkuatlu Inuit Qaujimajatuqangit piyuukhunuk havagilugit tukihigiarutunik atiliuklugit aulaktikgutikhunuk ammigilugit havauhinit tamukpianginik naunaitkutainit uupalungaikhimavuktukhunuk tuutkikhaiyit tuutkikhuktauvuktunik. Tahapkuat ilauhimayunik: naunaikutait havauhit tuutkikhukhimayut nalikmutlu; tikuakhilutik ipikgiyainik atadjutait atukpagainik naahugivuktainik; avaatainik avangmutlu; pilutik ilinguktigilutik imalu ipikgiya uvuktunik; talvanilu kayakgivuktukhunuk hilamiutanik havagilugit naunaitumiklu.
- Tapkuat Uuktuktunik pilutik avaakugtaulutik tahapkununa Havauhinik pihimayunik maliktaulikhutik tamukpianginik uuktuktaktunik Inuit malikgakhainik havauhinik katitiklugit, pircumiya uyunik, tapkuatlu atuktukhainik Inuit Qaujimajatuqangit; tapkuat Uuktuktunik piyukhauyuut naunaitkutiklutik angiktauhimayunik tahapkungnunga Kauhima yutukunik Ingilgangnitunik piumayunik atukgumayunik pitkihtukpaktunik Inuit Qaujimajatuqangit uvani ungma tikgutauvuktunik Havauhinik; tapkuatlu Kauhima yutukunik Ingilgangnitunik pitkuhiktukpaktunik pivukhimayut hivumuknikmut Inuit Qaujimajatuqangit havauhinik ungma tikgutauvuktunik tukihigiarutait havakhimayut tuutkikhaiyit tuutkikhuktauvuktunik.

⁴ Karetak, J., Tester, F., unalu Tagalik, S. (Titikgaktit). (2017). Inuit Qaujimajatuqangit: Kanuk Pihimakhutik Inuit Havagiblugu Nakuatuut Havagiblugu Ikuyuituut.

⁵ Kauhima blugit ammigaitunik naunaitkusaliknik tahapkununa Inuit Qaujimajatuqangit, tapkuat Katimayit pilgumikhimayunik aviktuidjutigipaktunik, pilingnik angikhimayunik malikgakhaini kufiuyunik hivuliuyumayainik atugakhainik ikayuktauvuktukhunuk tahapkunani kauhima ya uvuktukhunuk Inuit Qaujimajatuqangit:

Inuit Qaujimajatuqangit atukpagainik huli Inuit ingilgangnitut pitkuhiktukpaktunik, kanuk ayuukiktuktauvukhimayuk ayuikhimayuk uukaknikmun kangaa taima tahapkunani Inuit Kauhima yutukungit. Inuit Qaujimajatuqangit akligiya uvuktunik taimaituutukait inuuhit taimani pivukhimayut taja ublumimut huli. Tamna puiguktaulimaituk tahapkunani Inungni inukatigikpaktunik. Tamna adajuta uyuk uvaptingni Inuit inugumik. Inuit Qaujimajatuqangit havauhinik Inuit kauhima yutukungit pivuktunik inukatigikpaktunik atadjutigipaktunik inuhiit imalu taimainaktuk ublukpakguluaktuk taimainaktuk-inuhik inukatigiknikmunlu. Taimatuut kanukvikhaitut Inuit inuvuktunik inuuhit pitiaktungniktuut inungni hilaryuamilu. Taimaituut kanukvikhaitut pitkuhiktukpaktunik pivkhaituk atuktauvuktuk Tunungani nunalaani huli. Atukpagait atuktauyuituut humi nunalani, kanuklu pidjutitautaktuk uukaktilikaklutik naliak titikgaktit nuumiktiliktiyit pitaktut naliak Inuk-Alungayuk pircumiya uyuk atiliukvinik tamna Inuk kinauyuk atia-kauhima yukhuk inuinauyuk. Inuit Qaujimajatuqangit havauhinik naunaiykutait atia Inuk tahapkunani Inuit

(R. Paton, Qikiqtani Inuit Katimayit, pihimayunik atadjutigilikhimayunik tahapkunani NIRB havauhinit NIRB Tuutkikhaikuivuktunik Uniklutinik Havakuivuktunik havauhinit Baffinland Ildjühinit 2 Aulaktikgutikhunuk Uuktutikhut, Baffinland Iron Uyaagukhiukvik Havakvit Havakhautit Naunaitkutak Atugakhunut Nungudjutilini Ubluini Atuknianut No. 005, NIRB Titigaquta Nappaa 08MN053, Kikaikvia 13, 2022, uvani titikgakhimayut 35, titikgait 35).

- Inuit pivuliktuukhunik havakutaulutik ilauvuktukhunik katitigivuktunik imalu nuumiktitigivuktukhunik Inuit Qaujimajatuqangit talvunalu alaayunitlu Kauhimaayuvuktunik avaakugutauvuktunik. Tapkuat Uuktuktuut havagivuktukhait kanuktuut Inuit Qaujimajatuqangit, Nunalingni Kauhimaayutukauvuktunik atuktauvuktuk avaakugutauvuktuk, nalautakgutaalutik, tamna havagiyauvuktukhuk.
- Tamna Havauhinik piluni naunaitunik pinahuaknikmut havakhautit tukihiyarutunik uukakgiyauyukhunik atugakhainik ikayutauyukhunik talvuna katimakutaugumik inugiaknikmi. Tamna Havauhinik havagiyauvuktukhunik kanuktun ilaulikhimayunik katimayingukhutik ilikuaktunitlu tikuaktauhimayunik, tapkuat kauhimaablugit atuktauvuktunik (ublumimut, nunani, talvuna huuliyuniklu), havakuihimakpagait havauhinit uupalungaikhimayukhunik, malikgaliknik itkumayukhutlu nunaainit angikhimayunik malikgaliknik atiliukvit tahapkuat Uuktuktuunik titikiutainik tuutkiikgiyauyunik, tapkuat naunaitkutait, talvanilu hivuniktuidjutiblugit kanuk uukakgiblugit Uuktuktuuk pangnutikhainik naunaitumik tuutkiikgiyauvuktunik ilitukgiyauvuktunik. Malikgakhainiklu havauhinit iniktigutauvuktunik alaakiumik nunaani nunalingni ihiviukhikariakaktuutlu uupalungaikhimavuktukhuniklu. Tapkuat Uuktuktuunik havagivuktukhainik aulaktikgutikhunik atugakhainik pilingnik havagivuktukhait aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni (una., adjiliukhimayunik, piksaliukhimayunik) tahapkunanilu atuinagialiknik ayuuknaitunik, pinaktuukhunik, havagivuktukhainiklu naunaitkotaliknik ilitukgiyauyukhunik ipikgiyaulutik aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni.

Nuumiktikhugu uukauhik

Tapkuat NIRB havauhinit uupalungaiyukpagait malikhugit tuutkiikgiyauyunik kauhimaablugit nuumiktiktauyukhunik alungungmutalu kauhimaayutukainik pitkuhik atuktauvuktunik tamnalu Havauhinik uiwuak, alungayut inuugiaknikmi, tapkuat naahugiyauvuktunik Uuktuktuuk ilauvuktukhunik havakatigilugit apikhuaklugit Kauhimaayutukauvuktunik Inuutkuanik pilugitlu aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni.

- Tapkuat havakvit havagiyukhait Uuktuktuuk uupalungaikhimavuktukhuk Havauhinik pilugit tuutkiktunik inikhimayunik tukihiyarutunik naunaitkutakhunik (una., hilamiutanik nalukhungitait ihiviuktit havaktit tukihiyarutunik, hungnunikmut tukihiyarutunik, Inuit Qaujimajatuqangit, Inuit Itkiligit Kauhimaayutkait, taslvanilu Nunalingnilu Kauhimaayuvuktunik Huli).
- Tamna HAVAUHINIK havagivuktukhait ammigilugit tuutkikhainikmun aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni hila havagiblugit pilugit inukatigiknikmut-havakatigiknikmut atadjutait havakpagait katitigihimakpaktunik naunaikutaliuktunik.
- Tamna Havauhinik pilugit tuutkumayukhunik tukihiyarutunik naunaitkotaliknik Makpirgakgukhut 12, Uiwuak 12.5.2 talvani *Nunavut Angiktauvuktunik* unalu uiwuak 101(3) talvanilu *NuPPAA* havautiakhimayunik naunaitunik uupalungaikhimayukhunik tukihiyarutunik havakuivuktunik uiwuakgiyanik naunaitunik malikgakhainiklu titikgakhimayunik tuniyauyukhunik tamukpianginik havauhinit takuyauyukhunik uupautihimayunik taiguakgukhainik atuktauvuktunik.

- Humi iniktikgutunik tikuahtauhimayunik hilamiutanik nalukhungitait ihiviuktit havaktit, hungnunimut tukihigiarutunik nalunginaamik kauhimayutukainik pivuktunik tuutkikguhuukpaktunik tapkunani iniktikguutiainik tikuahtauvuktunik tahapkununga Inuit Qaujimagatuqangit, Inuit Itkiligit Kauhimayutkait, talvanilu Nunalingnilu Kauhimayauvuktunik Huli, tamna Havauhinik pilugit tuutkumavuktukhunik nalaumavuktukhunik ungmaktikgutikhunik tuutkiiktunit pilugit naunaitkusaliknik Uuktuuktuk iniktikgutainik piluni malikgakhainiku, pungnutiliknik naunaitunik alukgiyauvuktunik naliak ihuigiyaupvuktunik.
- Tamna Uuktuuktuk havagilugit naunaiyuklugit nalukhautigiyaupvuktunik atuktaupvuktunik iniktikgutauvuktuniklu (una., havakviuyuk naunaiktutait, ilinguktikgutait tuutkikhuktaupvuktunik, kayakgivaupvuktukhunik, imalu.).
- Tamna Uuktuuktuk havagiyukhait Ilihimayauluuktuk Titikgakhimayaat tamna Havauhinik ungmaktikgutait naunaitunik pinaktuukhunik titikaanitunik titikgakhimayunik havakhautit tuutkikhuktaupvuktuniklu, ilaayunik aulaktikgutait ilinguktikgutait, havaktungniklutik pinahuaknikmunlu, talvunilu uuktutinit kayakgiyumavuktunik havutiaklutik naunaituniklu. Uvani ilauhimayut, tamna Uuktuuktuk pilugit havaktukhunik uukaktiliktuukhunik nuumiktiktit ikayuktuukhunik taiguaktuukhunik uuingaiknaktumik kanukgitakhainik havakhautit havauhit. Tamna Uuktuuktuk havagilugit havakatigilugit aulaktikgutait ilingaktikgivaupvuktunik nunalingni kitunit ilidjuhinit humi ikayuukhiktaupvuktukhunik. Kakugungukgangutauk havagiblugit, pilukivaupvuktunik ilinguktikgutaitlu talvanilu naunaikgutivaupvuktunik havagilugit ammigilugit ihuumagiyaupvuktunik hivuliulugit havagilgaaklugit aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni. Havauhinit ilidjuhinit, kanukgitakhanik nakuyakhaniku imiktaakgiakhanik naliak kayaknaituk ikalukni tapkuat ipiknakpiaktuut naunaikgutivaupvuktunik ilinguktikgutainik aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni havakpaktuukhunik maliktiaklugit havauhit atuktaupvuktut nalautakguutaupvuktumiklu.
- Kanukgitunitlu uiwuakhimayunit Havauhinik havagiyaupvuktukhunik nalukhunginumik naunaitkusaliknik tukihigiarutunik, Uuktuuktuk naahugiyaupvuktunik atuktuukhunik naunaitunik ukakgiyainik uuingaiknaktumik inungni titikgakhimayainiku ilikuaktunik havauhinit.

Inukatigiknikmun-Havakatigiknikmun Tuutkikhaiyt Tuutkikhuktaupvuktunik

Tapkuat NIRB tuniyaupvuktunik titikgakhimayunik mikharut ihaagiahutigiyaupvuktunik ikayuktauyukhunik inukatigiknikmut-havakatigiknikmut tuutkikhuktauyukhunik tahapkununalu-ingutaakyumivaupvuktunik ikayukhikgumayunik havagivaupvuktukhainik ipiknaktunik inungni, ilauhimayunik inu-hikgingnaktumik, pitkuhik atuktaupvuktuk ilinguktikgutait tuutkikhuktauyukhut, tamnalu nikitiat nikaikgutinautumik ilinguknaitumik. Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik huli havagihimakhugit:

- Talvani tuutkikhuktauyukhunik ilinguktikgutait haatitayukhunik ikayuuktaulutik ilingautivaupvuktunit inukatigiknikmut-havakatigiknikmut inukatigiiit kanuk inukatiknikmut-pitiaknikmut, inuhikgingnaktuk, pitkuhik atuktaupvuktuk, talvanilu pitkuhik atukhugu nuna

kanuk/naliak imakmiutanik atuktauvuktunik (kanuk unguunahuakhutik, nikikhakhiukhutik, katitikgivuktunik, talvanilu pitkuhik atukhugu atadjutiblugu), ingnituklit ingilgangnitut, nikitiat nikikhut ilinguknaitumik, havakhautit, havakhukhiukpaktunik imalu havakhautit ilihaktitauvuktut uuktukgumavuktunik havakpaktukhunik pilugit nalautakgutauletik havaktunik nalukhungitamangnik havakhautit aulaktikgutainik tuutkikhuktauvuktunik hilamiutanik havagiblugit ipikgiblugitlu.

- Aulaktikgutait inukatigiknikmut-havakatigiknikmut ilinguktikgutait pilugit nalautakgutauletik havauhinit alungungmutalu titikgakhimayainit.
- Ilauhimayut havakhautit tuutkikhukhimayut havagivuktukhait aulaktikgutikhunik havakhautinik pangnutikhut, malikgakhainik, pilugit havakpaktunik havakhautit ilihaktitauvuktut ikayutauyukhunik naunaitumik tahapkunani Inuit havakatigit, havagiblugit, talvanilu havaktungnikhivuktuut, ilauhimayunik kinauyuk-inuugumik havakhautit ilihaktitauvuktut havamangnik nakuhiukgangut tuutkikhuktauvuktuut kauhimublugit, ilidjuhikgivuktukhainik pitkuhiktuukpaktunik uungnaguikhiktuut havaamangnit, havakvinik-havakvit ikayuktikhainik Inungni havakpaktunik pilugit nunalingni ikayuktikhainik havaktuut ilait ikayukhikpaktuukhuniklu, nikitiat ungunahuakgutauvuktukhuniklu havagiyauletik, imalu.
- Tamnalu Uuktuuktuk havagivuktukhait havakatigilugit Inuit tahapkununalu ilinguktikgutait nunalingni havakhikpaktukhunik kauhimayauvuktunik ipiknutkiyauvuktunik tahapkunani Inukatigiknikmut-pitiakatigiknikmut tikuaktauvuktukhunik naunaitkutauvuktuniklu.
- Tamna Uuktuuktuk uupalungaikhimaluni itkumayunik ikayutauyukhunik nalaumayunik uuktutikhunik ilinguktikgutainik nunalingni ilitukgivuktait “kanuk ipiknutkiyauvuktuk” tahapkunani inukatigiknikmut-pitiakatigiknikmut imalu ilingaitunik inuvuktuukhunik “aaihipani nunami”, “uvani nunalingni”, talvanilu “havakviuvuktuk” talvana naunaitkutakhut, tahapkunani Inuit ipikgiyainik, Ipigiyauvuktunik Atadjutait tahapkununalu naunaitkutatiknik havakhimayut tuutkikhuktauvuktut, pilingnik naunaitkutatiknik titikgakhimayunik huuk havukhiyuituut.
- Aah tamutkiumalugit uuingaiktauyukhunik inuhikgingnaktumik havagivuktukhait.
- Tamna Uuktuuktuk atukluni havauhinik nakuutkiyanik naahugivuktainik inuuhinik havagiyauvuktukhunik nalautakgutauletikpungmutalu ilingaktikgutait uuktuuktuk havakhautinik inuhikgingnaktumik.
- Tamna Uuktuuktuk havagivuktukhait tamungnik Inuhikgingnaktumik Ilinguktikgutait Tuutkikhuktauvuktunik pilugit Inuit Inuhinik Kayaknaitumik Ihiviuktauvuktuukhunik.
- Inuhikgingnaktumik ilinguktikgutait tuutkikhuktauyukhunik atadjutivuktunik tahapkunani Inuit pilugit havagilugit ilauyukhunik maliklugit havagivuktukhainik: nikitiat nikikhaaikgutinautumik ilinguknaitumik; uupalungaikhimavuktukhunik talvanilu itkumayukhut kayaknakhikput huluumaikguutigumik ilinguktikgivuktunik ungunahuaktauvuktunik talvani ingilgayanginik aulaakvit; aah Kufiutilanginik Anialukinautumik uupidjutauletik; Inuit pinahuaktungnikgumik inuhikgingnaktumik ungniguutinakpaktunik hilami anikhutik, ihuumadjutiblugit ayuukhautit, hilitungniktuut, imalu iluumi mihingnakmut aliahuuknaktuk inuhikgiknaktumiklu.

Ilihimayauyut

Tapkuat NIRB tuniyauvuktunik ammigaitunik uukalautigiyauvuktunik tuutkikhayukhunik ilidjuhinit naahugiyauvuktunik kitunit ilauyukhunik havakviuvuktunik, ilauhimayunik “kauhimayauyukhunik havauhit havakhautit” talvanilu “aulayuitunik havauhit”. Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik huli havagihimakhugit:

- Nuutanguktikhugit tamna “havakviuvuktuk” naunaitumik alunguktikpaktunik kakungukgangut ilauhimayut ingilgangnitut havauhinik ublumimut kanukgitpaktunik.
- Havakuivuktunik Havauhinik piyukhunik ilauvuktuukhunik naunaitkutanik titikgakhimayunik atuktauvuktunik hilamiutanik atuknia naahugiyauvuktunik alunguuktakmutalu kakungukgangut havakviuvuktunik havakhautit (iglukpaliuklutik, havakviuyukhunik, talvanilu uumiktikgumik ilidjuhikgiyukhainik) pivuliktuuklu hila alungukpaliayuk, havagilugit ilinguktikgutit naunaitkutait havagiyauliklutik kayakgivuktukhunik havutiaklutik tahapkununa alungukpaliayunik havakviuvuktunik.
- Havakuivuktunik Havauhinik naunaikgutyukhunik kanukgitakhainik tuulaikgumungitunik atadjutivuktunik uvani atuktauyut nungudjutitgit ubluinik (una., havakviuvuktunik atuktauyuk uutukaulutik titikgait atuktainik tuulaikpakumik titikgaktit alunguyuukmutalu ihiviukhiyit nalukhunginamik havauhinik, talvani.).

Ayurhautinga Ihivriurniqmut

Havauhinit pilgumikhimayunik tuutkikhukhimayut, tapkuat NIRB tuniyauvuktunik ammigaitunik kiudjutinik apikutinik ihaagiahutigiyauvuktunik ammigiyauyukhunik havagilugit ipikgiyauvuktunik, ihuumagivuktainik, ihuusalutigiblugit, tahapkuatlu Inuit Qaujimajatuqangit aulaktikgutainik ilinguktikgitaktunik ammigilugit nunalingni. Tahapkununa ilauyukhunik kanuktun tamukpianginik inukatigit nunamingni pivuktuukhunik atadjutait atukpagait huli havagilugit. Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik huli havagihimakhugit:

- Havakuivuktunik tuutkikhayit tuutkikhuktauvuktunik, ilaulugit kayakgivuktukhunik naunaitkutainik, pilugit uingaitauyukhunik:
 - Aulaktikgutait ilinguktikgutait tuutkiikgutivuktunik inungni ipikgivuktainik atadjutait (VC) havagivuktukhainik;
 - Aulaktikgutait tuutkikhayit pilugit alungiktiklugit havauhit VC pihimagumik atadjutivuktunik titikganitunik atuktauvuktunik (naliak katitikgivuktunik naunaitkutakhunik tuutkikhayit);
 - Kayakgivuktukhunik itkukniakpaktunik tuutkikgutait talvanilu kauhimavukumik havauhint naahugiyauvuktunik pinahuaknikmut;
 - Aulaktikgutait ammigaitpaktunik tuutkiiktunik uuktuuktuk havakhautit talvani VCs havagilugit atuktauvuktunik ilitukgiyauvuktunik;
 - Aulaktikgutait havauhinit avaatingnut nungumanginik tuutkaikgutait;
 - Aulaktikgutait kayakgilutik naunaitkutakhunik piumunaituut, havagilugit, naliak ilitukgiyauvuktunik tuutkikgutait; talvunilu
 - Itkukniakpaktunik ikakuut ilinguktikgilutik ahiagut havakhikgumik naunaitkutakhunik iniktaugumik atilukgaikhimayunik.

- Uuktuuktuk havagivuktukhainik ammigiymiklugit tuutkaigutivuktunik tuutkikhuktauvuktukhunik tuutkaaiktunik ilitukgiyauvuktunik nunlaingni pivukumik havauhit ihuigiyaayunik, alaayunitlu hivituyunik aulaktikgutait havakhiyuitunik ayuknakhitivuktut ilinguktikgutainit. Tamna itkumayuk kauhimayaavuktunik tahapkunani Uuktuuktuk iniktikgutiainik kayakgivuktukhunik ikakuut ilinguktikgutait.
- Qitqani aadjikutariigiami naunaiyarutimikluuniit piyukhaugaluq ilitarigiami tamaita atayut ukunanit avatinganut ilangit unalu havauhikhamut havaqutingit hulidjutikhatlu, naunaipkaiyuq tahapkuat akhuurutauyuq ilaliutiniq ukunanit tamarmik. Tamna Uuktuuktuk kakugu havakatigivuktukhait apikhuklugit havauhinit aulaktikgutainik ilinguktikgutainik nunalingni piyukhunik ilitukgiyaayukhunik kanuk atuktauvuktukhunik havauhinik ilitukgivuktukhunik takupkailutik aulaktikgutainik ilinguktikgutianik.

Tamatkiumayunik Ihuikgutivaktunik

Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik malikhugit ungmaktikgutit uukalautigiyauhimayunik havakhiktukhunik kauhimayaayunik Ammigaikpaktut Tuutkiikgutait Tuutkikhuktauvuktunik:

- Aah ammigaikpaktut tuutkiikgutait havakhimayut taimailivuktunik ammigaikhuutik naliak ilauvuktunik alaungukpakumik titikgakhimayut kangiliukgutait, aulayuitunik, talvanilu inuit aulakvit ingilgayangit naliak/humi ilidjuhinik alungukpaktunik. Tapkuat alunguktikpaktut ilitukgiyauvuktunik kakungukgangut pilugit havagilugit ilinguktikgutait ilaugumik naliak havakviuyunik. Tahapkununa akkutpaktunik atautimuut kanukgitunit havauhinit tuutkiktuut ingutaaktut naliak ilungaalutik ilinguktikgutait taimailitaktunik ilinguktaktunik. Ildijuhit atukpaagait huli, angunauhuakvit, kuvikgagumik ukhuuklukmik, hurgaaklikluni, pilutik ikalukhiukpaktunik manigiblugu inuup havagivukgait kihimi ayuuknakhivuliyuk ikalukhiugiami ikaluikpaliayuk nirgitailikhunilu nuna, pidjutitaktuk ilingukpaalialuni nirgitaakluni pilikhunilu imakmiutut uumayut paaikpaliayuk ikalukliktuuk atadjutauvuktunik inungni, pidjutivuliktuk inungni nikigitaungit nirgitaikpaliayuk nuna alungukpaliayuk ilidjuhinik atuktauvuktunik auvuliyuut naliak atuktaunikmit paaigutivuktuut.
- Aah Ammigaikpaktunik Tuutkikgutait Tuutkikhuktauvuktunik (CEA) havakhimayunik ilauhimayunik tuutkikhukhimayunik alungukpaktunik kakungukgangut nalikmut havagihimaklugit inikhakaklugit alungukpaktunik ilikuaktunik ipikgiyauvuktunik, malikgakhainik aulaktikgutainik uupalungaikhimavuktukhunik havaktut kayakgivuktukhunik kakungukgangut alungukpakumik, havauhinit ipiknaktunit apikutaavuktunik.
- Tapkuat naunaitkutainik havauhit CEA ipiknaktunik hila havagiblugit talvunalu inukatnikmut-havakatigiknikmut atadjutait havagivuktukhait ilaulugit, inuhikgingnaktumik, nikitiat nikaikgutinautumik ilinguknaitumik. Havakatigiknikmuut havagivuktukhainik pilugit atautimungaklugit katimakatigikpaktunik panaariniklu (ilaulugit kavamait, Havakvit Inuit Katimayit, pilugit aulaktikgutainik ilinguktikgutait nunalingni) pilugit tuhaaktitauvuktukhunik havaktinit-havakvik munakhiyukhunik havaktuukhunik havaktitaulutik havakpaliktuukhunik havakhautinik ilihaktitaulutik havakhautinik.

- Tamna Uuktuuktuk havagivuktukhait aah Ammigaikpaktunik Tuutkikgutait Tuutkikhuktauvuktunik CEA nalikmut VC uupalungaikhimavuktukhuk ikakuut ilitukgiyaugumik ihuuinaktunik ilitukgiyaugumik. Kihimi, tapkuat Ammigaikpaktunik Tuutkikgutait Tuutkikhuktauvuktunik CEA pilugit nungumangitunik havauhinit ilinguktikgutait naahugiyauvuktunik “ikakuut” naliak “kayagivuktukhunik” talvani ilinguktikgutait tuutkikhuktauvuktunik pilugit havagiyauvuktukhunik havauhinit ammigaikpaktunik himaliutanik inukatigiknikmut-havakatigiknikmut ilinguktikgutait pidjutitaktunik ilitukgiyaulutik ilikuaktunik nakuhitaktunik, kihimi naunaitkutainik kayagivuktukhunik, ilinguktikgutait ilitukgiyauvuktunik kakungugangut.
- Tamna Uuktuuktuk havagivuktukhainik naunaitunik uukakgilugit humiikmiutauyunik inuugumik imalu pitkuhiktukpaktunik huli atuklugit kanuk atuktauvuktunik huli Inuit Qaujimagatuqangit, Itkilgit Inuit Kauhimagyutukungit, talvanilu Nunalingni Kauhimagyutukainik atukpagainik huli ilitukgidjtauvuktunik aulaktikgutait ammigaikpaktunik ilinguktikgutait naamukginakpaagainik ilitukgiyauvuktunik ilinguktikgutainit ipiknakmutalu atadjutait havagivuktainik atuktauvuktunik kanuklu. Tamna titigkakhimayut havakhiktukhunik liaulugit naunaitkutanik tamna Uuktuuktuk aulaktikgutikhunik uupalungaikhimayukhuk ayuknakhitinaitumik kanukgilidjutigumik aulaktikgutainik ammiagaikpaktunik ilinguktikgutait.
- Tamna Uuktuuktuk havagilugit ilitukgivuktukhuklu ikayutikhunikmalikgakhainik havauhinit ipikgiyauvuktunik atadjutait pihimayunik tikuaktauhimayunik huugiyauyuitunitlu, tamnalu uukakgiyukhainik havauhinit kayaknutkiyauvuktunik ilinguktikgilutik uuktuktuk havakhautit atadjutiblugit alauyunik havakhautit talvanilu havakviuyukhunik nalaumavuktukhunik humi nunani avaatingnut havakgumavuktunik.
- Tamna CEA ilitariyakharaluanga itqurnarutilugulu piniarukhaqhiumik unalu akhuurninnga piniaruknaqhiunik angikliyuumiqtuq qanuriliurutingit, hapkuatlu talvunga, ahunut unalu ilakunga ayurhautinganik. Talvanilu kayagivuktukhunik aulaktikgutait ammigaikpaktunik ilinguktikgutait havakhiklutik tuutkikhukhimayunik pilingnik naliak piitkumik atiliukvinik naunaitkutakhunik ilauyukhunik aah pangnutikhunik adjikikgiakhainiku ilinguktikgutait tuutkikhuktauvuktukhunik pilingnik naunaitkotaliknik havakhautit havagivuktukhait, pivuktukhunik tuutkiktumik nalaumavuktukhunik tuutkikhuktauvuktunik. Nalautakgutauvuktunik kayagivuktukhunik atadjutivuktunik ammigaikpaktunik ilinguktikgutait pilugit havagivuktukhainiktumakiumalugit naapkiyauvuktunik nunainik naliak nunatuttukauvuktunit havakpaktukhunik ilingiktigihimaitunmik ilingikhimaitumik inuit ungunahuakvinik (ilaulugit nalautakgutauvuktunik ilinguktikgutait hila alungukpaliayuk).
- Uuktuuktuk havagilugit naunaitkotaliknik kanuk tuutkikhuktauvuktunik nalikmut havakhiktukhunik ammigaikpaktunik ilinguktikgutait.
- Tamna Uutuuktuk uukakgilugit adjikivyuktunik kayakgiyuukhunik nalautakgutauvuktunik pinahuaknikmut malikgakhainik Ammigaikpaktunik Tuutkikgutait Tuutkikhuktauvuktunik CEA pihimayunik uukakgihimayainik havakhautit-nalautakgutauvuktunik ilinguktikgutait tuutkikhuktauvuktunik.

- CEA havagilugit atadjutivuktukhunik aah uuktuuktuk adjiliuklugit havaamingnik kakugu aulaktikgumik pangnutikhainik havakhautinik (unalu, pilutiklu adjikyuvpaktunik ilidjuhinik aulaktikgutauvuktunik imalu/naliak tuutkikhuktauvuktunik havakhautit talvunakukhimayunik tuutkikhuktauvuktunik).
- CEA havagilugit ilauhimayunik naunaitunik havakuivuktunik uupalungaikhimavuktukhunik naunakmut nalautakgutavukmutlu hivunik ilinguktikgutait imalu hila alungukpaliayuk.

Akhuurninnga hakugikninnganik

Tapkuat NIRB uupalungaiyukpaktunik malikgakhainik havakuivuktunik, ilauyunik ihaagiahutigiyaupuktunik tahapkunani Inuit Qaujimajatuqangit tuuhaktivuktukhuk maliklugit atiliukvit naunaitkutainit Uuktuuktuk pinahuaktungniktuk kayakgivuktukhunik:

- Tuutkikhainikmut kayakgivuktukhunik aulaktikgutait ilinguktikgutait tahapkuat ipiknutkiyaupuktuut ilidjuhinit Havahinik havagivuktukhait aulaktikgutait ilingukpaktunik nunalingni. Atuklutik tamungnik ilingaitunik talvunalu ilingainaktumik atuktauvuktukhunik, tamna Uuktuuktuk havagivuktukhait kauhimavuktainik titikgakhimayunik uvani uiwuak 90 talvani *NuPPAA*, havakhiklutik nalautkgutaulutik, pilugit havakhikariakaktunik naahugivukumik kayakgivuktukhunik itkukniakpaktunik ilinguktikgutaibnit.
- Tamna Uuktuuktuk havagilugit uukakgilugit kayakgivuktukhunik havauhit alungavuktunik panaarinit' kuniaktauvuktunik havagivuktainik kayakgivuktukhunik aulaktikgutainik ilinguktikgutait. Tamna Uuktuuktuk havagilugit hivumuknikmut naunaitkusaliknik kanuktun Inuit Qaujimajatuqangit, inukatigiknikmuy-pitiakatigiknikmut, tahapkununalu ipiknaktuut aulaktikgutait ilinguktikgutait nunalingni havagivugait ilidjuhinit pinahuaktungniktuk kayakgivuktukhunik. Uuktuuktuk havagivuktukhait havagiyumiklugit pinahuaknikmut havauhinit kayagiyauyukhunik munakgiyauyukhunik itkukniakpaktunik ilinguktikgutait pilugit havauhit aklikgiyaupuktukhunik.
- Tamna Uuktuuktuk havagivuktukhait ilaulutik avaatingnut nungumangit naunaitkutait havauhit uukakhimayiat havauhinit tuutkikgutit kayakgivuktukhunik, kauhimayauvuktunik nalautakgutaupuktunik nalikmut havauhinit pilutik ilinguktikgilutik pinahuaknikmut kayakgivuktukhunik, pilutik ikayutauyukhunik malikgakhainik havauhinit atiliukvit Uuktuuktuk titikgakhimayunik iniktikgutunik pilugit pitiaknikmut kayakgivuktukhunik. Tamna Uuktuuktuk kuniakpaktuk kanuk ikayutauvuktunik aah kayakgivuktukhunik ilinguktikgutait, naliak kanukgitunik ilinguktikgutait kayaknaktut, havauhit alungayuut tahapkunani aulaktikgutait ilinguktikgutait nunalingni, tamna Uuktuuktuk havagilugit naunaitumik ilitukginaktuukhunik naunaitkutainik aulaktikgutait piluni uukakgilugit nalaumayunik tamna Uuktuuktuk kayakgivuktukhunik pinahuaktungniktuk havakhautit pigumik angiktaugumik aulaktikgutikhunik.

Munarittaaqtut Pivalliani

Ilidjuhikgivuktait aulaktikgutit pihimayunik nalaumavuktukhunik havaghukhiukpaktunik, hila havsgiblugu, inukatigiknikmut, pitkuhik atukhugu, inuhikgingnaktumik inukatigiknikmut-pitiakutigiknikmut, kanukgilukpaktilugit havagihimakhugit pirgumiyauvuktunik hila nirgitit imalu uupalungaikhimavuktukhunik ikayutikhunik ublumimut kakugu kinguvaakhuptingniklu. Tapkuat Katimayit pilutik havakhiktukhunik kanuk, pilugit napkiyauyukhunik, tamna havakhautit piluni pirgumilugit havuktungnikhiyukhunik aluyuitunik kakugu havagivuktukhait inuhikgingnaktumik-pitiakutigiknikmut nunalingni nunagivuktainik talvanilu NSA, havagiblugit alauyunik havakatigiknikmut alauyunit Kanatakmiuni. Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik huli havagihimakhugit:

- Ilauhimayut inukatigiknikmut nakugiyauvuktuukhunik, ima kauhimalugit Ilidjuhikgivuktait, humi havakhautikhunik ikayutauhunguyut havakhikpaktunik adjikikiakhainiklu pivukgait havauhinit hila havagiblugu, havakhautinik, inukatigiknikmut, imalu pitkuhik atuktauvuktuk atuktauyungnaikpaliayuk ilingukpaliayuk.
- Havakuivuktunik aulaktikgutainik nalikmut havakhautinik havakviuvuktunik avungmuut aulaktikgumi pilutik havaakhaikluni naliak ikiklililugit havaktit Havakhautainik.
- Ilauhimayunik nikitiat nikaikgutinaikumik ilinguknaitumik thapkunani havagiyauvuktuukhunik kanukgitunit aah havakhautit ikayutauyukhunik ilidjuhikgivuktukhainik havakviulutik.

Hilaryuami Alanguktuk

Tapkuat NIRB uupalungaiyuktunik malikgakhainik titikgakhimayunik uukalautigiyauhimayuniklu havakuivuktunik atadjutivuktunik hila alungukpaliayuk:

- Tamna Havauhinik havagivuktait uukagiblugit hilaryuami alungukpaliayuk tamna Uuktuuktuk tuutkikhailuni kanuk ilinguktikgutitaktuk hila alungukpaliayuk ilinguktikgilunilu VCs pidjutivuktuniklu ilinguktiktaktunik hilaryuami alungukpaliakmut uuktuukpaktunik havakviuyumavuktuniklu. Uuktuuktuk havagivuktukhait kakugu naunaitkotaliknik havauhinit hila alungukpaliayuk pivuktuut havakuihimayunik iliktikhimayainik talvanilu pangnutikhunik Havakhautit pivuktuniklu kinguuvuktitpagait havagiyaugaakpaktukhunik havakhautit, taimailiukhimaitumik iniktiklutik uumiklutik.
- Uuktuuktuk havagivuktukhait naahugiyauvuktut itkumalutik tapkuat havakatigikpaktukhunik ilauvuktukhunik Inungnik kauhimavuktunik ammigivuktunik humi ilingiaktailiblu hila alungukpaliangmut, ilauyunik ilinguktikgutait hila alungukpaliayuk talvunilu alungukpaliayunik atuktauvuktunik ingilgaayanginik apkuutait aulaakvit humi.
- Tuutkikhuktauvuktunik havagivuktait naunaigutivuktunik naunakmutlu imalu naunaitkotaliknik kanuktun nunainik ilinguktikpaktunik aulaktikgutainik havauhit alunguktauliktuut kakugu atuktauyukhunik talvunakukhimayunik alungayut hilaryuami alungukpaliayuk kanukgiliyuk/iliktikgutait. Tamna Uuktuuktuk iliktikhimayunik havauhinik atukpaktukhainik kakugu hila alungukpaliangmut havauhit uupalungaikhimavuktukhunik ilinguktikgutainit tuutkikhuktauvuktunik, humi pilukivuktunik ilidjuhinit avaatingnut naunakmut hila alungukpaliayuk, taimailiukhimaitumik iliktikgutikhunik

uupalungaikhimavuktukhunik aulaktikgutikhunik “nakutkiyak itkukniakhimayut” ilidjuhinit. Havakpaktukhunik havagilugit avaatingnut kakugu atuktakhainik naunakmut hila havagivuktukhainik nuutangutiklugit kakungukgaikput ilidjuhinik, havauhinit atuktauvuktunik Tunungani Hilaryuami Ilingutikgutait Tuutkikhuktauvuktunik Uniklutit tahapkunanilu havakvit malikgaliukvikmi Kavamaitnik Havaktit Hilaryuami Alungukpaliayuk Tuutkikhuktauvuktunik talvanikmiutanik Tunungani Nunangut.

Ilidjuhinik Havakviuvuktunik Tuutkikhukhugitlu

Tuutkikhuktauvuktunik imalu nalikmut atadjutivuktunik ilauhimayunik uvani Havauhinik pilugit havakhiklutik aah havakhautit-talvanilu-havakhautit kauhimablugit NIRB havagilugit taiguakgukhunik tukihiyarutinik havagiyauvuktunik nahugiyauvuktuniklu. Tapkuat NIRB uupalungaiyaktunik malikgakhainik uukakgiyauyukhunik havautiguut uukalautigiyauvuktunik havakuivuktunik:

- Tamna Uuktuuktuk uupalungaikhimavuktukhuk nuutanik ublumimut tukihiyarutinik kauhimayauvuktunik pangnutainik naahugiyauvuktunik kakugu havakviuyukhunik atadjutivuktunik Havakhautinik, imalu havagilugit ikuhimaitumik havutiakluni tamna Uuktuuktuk pigumi huugiyungnaikhugit “havakhautit avaakuktauyukhut”.⁶ Uupalungaikhimavuktukhuk tukihiyarutinik havauhinik nalaumavuktukhunik ayuuknaitunik iliktikgutait ipiknaktunik atugakhut ikayutauvuktunik tukihiyarutinik havauhinit Uuktuuktuk kakugu aulaktikgutikhunik pangnutikhut.

⁶ “Havakhautit avaakuktauvuktunik” havauhinik atukpagait huli uuktutikhunik akitautibluu havakhuk ammigaitunik ilauvuktunik havakhautinik pivuktunik atadjutigikpaktunik hivunikgingnaktumik tuutkikhutauvuktunik humi havakhautit atautimungakhugit.